

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ЖЕШУВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ЛЬВІВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
КАФЕДРА ІСТОРІЇ ДЕРЖАВИ, ПРАВА ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИХ УЧЕнь
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ ПРАВА І АДМІНІСТРАЦІЇ ЛОМЖИНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ

ІДЕЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА СВІТОВІЙ ПОЛІТИКО-ПРАВОВІЙ ДУМЦІ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

*Збірник матеріалів
Міжнародної наукової конференції*

14 травня 2026 р.

м. Львів

Львів – 2026

УДК 340.12:342.22(477)(091)(063)

М 42

Рекомендовано до друку кафедрою історії, держави та політико-правових учень юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка. Протокол № 11 від 01 травня 2026 р.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Відповідальність за зміст публікацій, точність наведених фактів, інших відомостей покладено на авторів. Наведені авторами думки і висновки можуть не збігатися з точкою зору редакційної колегії.

М 42

Ідея правової держави в українській та світовій політико-правовій думці: історія і сучасність: збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції (м. Львів, 14 травня 2026 р.) / І.Й. Бойко (голова редколегії), Ю.В. Олійник (відп. секр.). – Львів, 2026. – 328 с.

У збірнику представлено стислий виклад наукових статей, які доповідалися на Міжнародній науковій конференції «Ідея правової держави в українській та світовій політико-правовій думці: історія і сучасність».

Для науковців, аспірантів, студентів, усіх тих, хто цікавиться історією політико-правових вчень, держави та права.

УДК 340.12:342.22(477)(091)(063)

© Кафедра історії держави, права та політико-правових учень Львівського національного університету імені Івана Франка, 2026

Зміст

ВСТУПНЕ СЛОВО (<i>Ігор Бойко</i>)	13
--	-----------

Тематичний напрям 1:

ТЕОРЕТИКО-ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Василь Костицький

ІДЕЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНСЬКІЙ ФІЛОСОФІЇ ПРАВА XIX-XX СТОЛІТЬ	24
---	-----------

Марія Альчук

ІДЕЯ ПРАВА У ФІЛОСОФІЇ ПРАВА БОГДАНА КІСТЯКІВСЬКОГО	33
---	-----------

Роман Зварич

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ЯК ДЖЕРЕЛО ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ПРАВOROЗУМІННЯ	37
---	-----------

Любомир Ілин

Правова пам'ять як чинник збереження і трансформації правової традиції в умовах суспільних криз	40
--	-----------

Олена Ригіна

ПРИНЦИП ПРОПОРЦІЙНОСТІ В КОНЦЕПЦІЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ: ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ	43
--	-----------

Мар'ян Бедрій

СТАРОВИННА ІДЕЯ СВЯЩЕННОСТІ ПРАВА ТА ОБМЕЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ	52
---	-----------

Ліліана Шевчук

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЦІННОСТІ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ ЯК ДЕРЖАВОТ- ВОРЧІ ЕЛЕМЕНТИ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ: ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА.....	59
---	-----------

Ганна Федущак-Паславська

ЗАСОБИ ОБМЕЖЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ У ПОЛІТИЧНО-ПРАВОВІЙ ДУМЦІ..... **65**

Юрій Олійник

КОНЦЕПЦІЯ СПОНТАННОГО ПОРЯДКУ Ф. ГАЄКА ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В ХХІ ст. **70**

Szymon Boguski (Шимон Богуцький)

PAŃSTWO PRAWA A IUS PUBLICUM EUROPAEUM. MIĘDZY LEX FACIT IUS A IUS PRAECEDIT LEGEM / ПРАВОВА ДЕРЖАВА ТА IUS PUBLICUM EUROPAEUM: MIŻ LEX FACIT IUS TA IUS PRAECEDIT LEGEM **75**

Тематичний напрям 2:

ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ТА ЕВОЛЮЦІЯ ІДЕЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Петро Захарченко, Віктор Короткий

«РУСЬКА ПРАВДА» – ПАМ'ЯТКА ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛЮДНОСТІ..... **79**

Вікторія Пальченкова

СИНОМОСІЇ ТА ЗЛОЧИННА ОРГАНІЗАЦІЯ: ІСТОРИКО-ПРАВОВА РЕТРОСПЕКТИВА В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ **84**

Wojciech J. Kosior (Войцех Й. Косіор)

ІДЕЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ ЗА ЦИЦЕРОНОМ – ЗАУВАЖЕННЯ НА ПОЛЯХ ТВОРУ «DE RE PUBLICA» **89**

Artur Lis (Артур Ліс)

MIĘDZY DOKTRYNĄ A PRAKTYKĄ: IDEA PAŃSTWA PRAWNEGO W EUROPIE ŚRODKOWO-WSCHODNIEJ PRZEŁOMU XII I XIII WIEKU / МІЖ ДОКТРИНОЮ ТА ПРАКТИКОЮ: ІДЕЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНІЙ ЄВРОПІ НА ЗЛАМІ ХІІ–ХІІІ СТОЛІТЬ **94**

Karol Adamczewski (Кароль Адамчевський)

PRAWO NARODÓW DO ISTNIENIA W POGLĄDACH PAWŁA WŁODKOWICA / ПРАВО НАРОДІВ НА ІСНУВАННЯ У ПОГЛЯДАХ ПАВЛА ВЛОДКОВИЧА **110**

Michał Lewandowski (Міхал Левандовський)

«CHCIELIŚMY LEPSZEJ POLSKI». TERESA ROMER O MISJI POLSKIEGO WYDZIAŁU PRAWA W OKSFORDZIE (1944-1947) / «МИ ХОТИЛИ КРАЩОЇ ПОЛЬЩІ». ТЕРЕЗА РОМЕР ПРО МІСІЮ ПОЛЬСЬКОГО ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ В ОКСФОРДІ (1944-1947) **121**

Тематичний напрям 3:

**УКРАЇНСЬКА ПОЛІТИКО-ПРАВОВА ДУМКА ТА
ДЕРЖАВНИЦЬКІ КОНЦЕПЦІЇ**

Евген Зозуля

ЕВОЛЮЦІЯ КОНЦЕПЦІЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЛІТИКО-ПРАВОВІЙ ДУМЦІ ХХ СТОЛІТТЯ: ВІД ІДЕЇ ДО ІНСТИТУЦІЙНОЇ МОДЕЛІ **123**

Наталія Єфремова

ІДЕЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ У ПРАЦІ ТЕОДОТА ГАЛІПА «ОСНОВНІ ПРАВА І ОБОВ'ЯЗКИ УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН» **128**

Ольга Липитчук

БАТЬКО УКРАЇНСЬКОЇ НЕЗАЛЕЖНОСТІ. ЛЕВКО ЛУК'ЯНЕНКО..... **134**

Богдан Гутів

ДО ПИТАННЯ ПРО МІФ ЩОДО ПРЕЗИДЕНТСТВА М. ГРУШЕВСЬКОГО: ІСТОРИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ **141**

Марко Мандрусяк

ІДЕЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ У ПОГЛЯДАХ ВОЛОДИМИРА СТАРОСОЛЬСЬКОГО..... **146**

Назар Пирій

ПОГЛЯДИ ЛЕВА РЕБЕТА ПРО СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ **151**

Олег Штинда

СТЕПАН ФЕДАК – РОЛЬ ТА МІСЦЕ В ПОБУДОВІ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ **158**

Владислав Петришин

ВІЗІЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В КОНЦЕПЦІЇ «НАЦІОКРАТІЯ» МИКОЛИ СЦІБОРСЬКОГО **164**

Тематичний напрям 4:

**КОНСТИТУЦІОНАЛІЗМ І ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В
УКРАЇНСЬКІЙ ТРАДИЦІЇ**

Ігор Бойко

ІДЕЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ ОЗНАКИ У КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ 1710 Р. ЯК ВИДАТНІЙ ПАМ'ЯТЦІ УКРАЇНСЬКОЇ ПОЛІТИКО-ПРАВОВОЇ ДУМКИ..... **169**

Олександр Гавриленко

ПРАВОВА ДЕРЖАВА І МІЖНАРОДНИЙ ПРАВОПОРЯДОК У ПОЛІТИКО-ПРАВОВИХ ПОГЛЯДАХ Д. І. КАЧЕНОВСЬКОГО . **180**

Борис Тищик

РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ У ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКІЙ НАРОДНІЙ РЕСПУБЛІЦІ: ПРОБЛЕМИ ТА ДОСЯГНЕННЯ..... **185**

Микола Кобилецький

ДЖЕРЕЛА МАГДЕБУРЗЬКОГО ПРАВА **191**

Марія Мірошниченко

ВІД ІДЕЇ ЗМІШАНОГО УРЯДУВАННЯ ДО ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ЮРИДИЧНОЇ КОНСТРУКЦІЇ РОЗПОДІЛУ ВЛАДИ (ДО ПРОБЛЕМИ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВНИЧОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В КОНСТИТУЦІЙНОМУ ПРАВІ) **197**

Іван Терлюк

НАЦІОНАЛЬНА ДЕРЖАВА І ПРАВОВА ДЕРЖАВА В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЛІТИКО-ПРАВОВІЙ ДУМЦІ: СПРОБА ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНОГО ОСМИСЛЕННЯ СУМІСНОСТІ..... **205**

Галина Терела

ЗАКРІПЛЕННЯ ІДЕЇ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В КОНСТИТУЦІЙНИХ АКТАХ ТА ПРОЄКТАХ ПЕРІОДУ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ 1917–21 рр. ... **215**

Іван Ковальчук

МІСЦЕ І РОЛЬ СУДОВОЇ ВЛАДИ У ПОБУДОВІ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ **220**

Еллі Радченко

СУД ПРИСЯЖНИХ ЯК ДИСКУСІЙНИЙ ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ СУДОЧИНСТВА **224**

Оксана Заяць

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН НА ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ (1921–1939 рр.) ТА ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ В СУЧАСНІЙ УКРАЇНІ..... **230**

Тематичний напрям 5:

**ПРАВОВА ДЕРЖАВА, ПРАВА ЛЮДИНИ ТА
ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА**

Юліанна Цветкова

ВЕРХОВЕНСТВО ПРАВА ТА ПРАВОВА ДЕРЖАВА: ВІТЧИЗНЯНА ДОКТРИНА ТА ПЕРСПЕКТИВИ ТРАНСФОРМАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ **242**

Анастасія Суходольська

ГАРАНТОВАНІСТЬ ПРАВ ЛЮДИНИ ЯК ОЗНАКА ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ (ЄВРОПЕЙСЬКА ПРАКТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ БІЖЕНЦІВ З УКРАЇНИ) **246**

Ірина Богомазова

ЗАХИСТ ПРИВАТНОГО ЖИТТЯ ЯК СКЛАДОВА ПРИНЦИПУ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ У ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ..... 250

Владлена Каюдіна

ДО ПИТАННЯ ПРО ЗМІСТОВЕ НАПОВНЕННЯ ПРИНЦИПІВ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В БІОЕТИЧНІЙ СФЕРІ..... 255

Вікторія Гасюк

ПРАВОВА ДЕРЖАВА ЯК ГАРАНТІЯ РОЗВИТКУ ДЕМОКРАТИЧНОГО ЛАДУ В УКРАЇНІ 261

Тематичний напрям 6:

ІНСТИТУЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ

ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ

Михайло Баймуратов, Борис Кофман

СТАНОВЛЕННЯ ФЕНОМЕНОЛОГІЇ МУНІЦИПАЛІЗМУ В КОНТЕКСТІ ІСТОРИКО-НОРМАТИВНИХ АСПЕКТІВ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ МУНІЦИПАЛЬНИХ СВОБОД ЛЮДИНИ, ЇЇ ГРУП ТА АСОЦІАЦІЙ..... 266

Joanna Smarż (Йоанна Смаж)

ZASADA PAŃSTWA PRAWNEGO JAKO STANDARD DZIAŁANIA ADMINISTRACJI W POLSCE – MIĘDZY LEGALIZMEM A OCHRONĄ JEDNOSTKI / ПРИНЦИП ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ ЯК СТАНДАРТ ДІЯЛЬНОСТІ АДМІНІСТРАЦІЇ В ПОЛЬЩІ – МІЖ ЛЕГАЛІЗМОМ ТА ЗАХИСТОМ ОСОБИ..... 277

Przemysław Kusik (Пшемислав Кусік)

THE ROLE OF THE SWORN TRANSLATOR PROFESSION IN POLAND AS A STATE RULED BY LAW / ROLA ZAWODU TŁUMACZA PRZYSIĘGŁEGO W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ JAKO PAŃSTWIE PRAWA / РОЛЬ ПРОФЕСІЇ ПРИСЯЖНОГО ПЕРЕКЛАДАЧА В РЕСПУБЛІЦІ ПОЛЬЩА ЯК ПРАВОВІЙ ДЕРЖАВІ..... 286

Алла Стечишин

ІДЕЯ ГРОМАДИ В ІСТОРІЇ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
УКРАЇНИ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ.. **294**

Вадим Кляцький

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДОСВІДУ ЛИТОВСЬКОЇ
РЕСПУБЛІКИ В МЕЖАХ РЕФОРМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В
УКРАЇНІ.....**299**

Максим Стригун

АДВОКАТСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ ЯК КРИТЕРІЙ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ:
ПОДОЛАННЯ РАДЯНСЬКОЇ СПАДЩИНИ У ЗАКОНІ УКРАЇНИ
«ПРО АДВОКАТУРУ ТА АДВОКАТСЬКУ ДІЯЛЬНІСТЬ» 2012 року.....**304**

Тематичний напрям 7:

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ПРАВОВІЙ ДЕРЖАВІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Мирослав Луцький

ТЯГЛІСТЬ ІДЕЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ЗАГРОЗ СУВЕРЕНІТЕТУ..... **309**

Іван Криховецький

ПРАВОВИЙ ЗМІСТ ІДЕЇ СОБОРНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ..... **313**

Олег Андрухів

ВИКЛИКИ УКРАЇНСЬКІЙ ДЕРЖАВНОСТІ В УМОВАХ
ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ ТА УРОКИ ІСТОРИЧНОГО
ДОСВІДУ.....**317**

Олександра Бурдіна

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ ЯК ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В
ПОВОЄННИХ УМОВАХ **320**

Редколегія випуску **325**

Світлій пам'яті
Захисників і Захисниць України,
які жертовною боротьбою
у війні
за Незалежність України
утверджують
право українського народу
на власну державу, свободу та
гідне майбутнє

ВСТУПНЕ СЛОВО

ПРО ІДЕЮ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА СВІТОВІЙ ПОЛІТИКО-ПРАВОВІЙ ДУМЦІ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

У сучасних умовах війни росії проти України спостерігається підвищений інтерес вчених-правознавців до проблеми побудови в Україні правової держави. Особливе значення в цьому контексті має вивчення історії зародження, становлення та розвитку ідеї правової держави в українській та світовій політико-правовій думці, якій присвячена Міжнародна наукова конференція «Ідея правової держави в українській та світовій політико-правовій думці: історія і сучасність», яка відбулася 14 травня 2026 р. на юридичному факультеті Львівського національного університету імені Івана Франка. Ця конференція є надзвичайно актуальною, адже вона має на меті проаналізувати ідею правової держави, яку варто розуміти не як абстрактний лозунг, а як цілісну систему принципів, що визначають спосіб організації державної влади, її межі та взаємодію з людиною та суспільством.

У світовій політико-правовій думці ідея правової держави має давню історію. Вона сформувалася поступово – від античних уявлень про справедливий порядок до модерних концепцій конституціоналізму. Ще Аристотель наголошував, що «закон має панувати», а не свавілля правителів. У Новий час Джон Локк обґрунтував принцип обмеження влади через природні права людини, а Шарль-Луї де Монтеск'є сформулював ідею поділу влади як запобіжника тиранії. У німецькій традиції, зокрема у працях Іммануїла Канта, правова держава (Rechtsstaat) постає як держава, що діє виключно на підставі права і поважає свободу особи.

Ідея правової держави в Україні має багатовікову історію розвитку – від класичних античних уявлень про справедливість і законність до сучасних концепцій конституціоналізму, прав людини та ефективного самоврядування. Українська правова традиція, сформована під впливом європейської правової культури, водночас зберігає власну ідентичність і глибокі історичні корені, що по-

требують подальшого наукового осмислення. Ідея правової держави в Україні формувалася еволюційно – від звичаєвого і станово-правового порядку до сучасного конституціоналізму. Вона має глибоке історичне коріння і є невід’ємною частиною української правової традиції. Ідея правової держави в українській традиції формувалася в низці нормативних актів, які – хоч і в різній формі – закладали принципи обмеження державної влади, панування права та захисту прав людини.

Однією з перших українських пам’яток законодавства та політико-правової думки є «Руська Правда» (XI–XIII ст.). Це один із найдавніших правових кодексів Києво-Руської держави. Хоча він ще не містив сучасного розуміння правової держави, але вже встановлював пріоритет писаного права над свавіллям; було визначено процедуру судочинства; встановлена відповідальність за правопорушення та ін. Це був ранній крок до упорядкованого правового ладу.

Важливою пам’яткою законодавства та політико-правової думки були Литовські статuti (1529, 1566, 1588). Ці акти діяли на українських землях у складі Великого князівства Литовського та Речі Посполитої. Вони закріплювали принцип верховенства закону, обмежували владу монарха правовими нормами, гарантували певні права шляхти і регулювали судову систему та ін. Особливо Статут 1588 р. вважається одним із найрозвиненіших правових кодексів Європи того часу.

Заслуговує на особливу увагу Магдебурзьке право, яке понад 500 років діяло на українських землях й охоплювало більше 1000 населених пунктів у різних регіонах України. Унікальність історико-правового досвіду самоврядування українських міст відповідно до норм Магдебурзького права XIV – першої половини XIX ст. полягає у його багатоманітності. Надання магдебурзького права стало історичною точкою відліку для багатьох процесів, які загалом та без перебільшення можна назвати революцією у міському самоврядуванні. Серед таких процесів – і формування статутного права, і правового статусу міського населення, і формалізація магдебурзького права як джерела українського права у XVIII – на початку XIX ст. Магдебурзьке право є однією з найвідоміших систем середньовічного міського права, яка регулювала різноманітні

політичні, соціально-економічні та правові відносини того часу. Територіально воно поширювалось у Центральній-Східній Європі, відтак і на українських землях у Галицько-Волинській державі, а після припинення її існування – на українських землях, що увійшли до складу Польського королівства, Великого князівства Литовського, Речі Посполитої та Російської імперії. Визначальною особливістю застосування магдебурзького права в Україні стало його широке використання органами самоврядування міст Гетьманщини та міста Києва, а також у кодифікації українського права у XVIII – на початку XIX ст. Надання містам самоврядування на основі цього права означало відокремлення місцевої влади від центральної, функціонування незалежних міських судів, юридичну автономію громад. Це був практичний прояв обмеження державної влади на місцях.

Однією з найвидатніших українських пам'яток законодавства та політико-правової думки є «Права, за якими судиться малоросійський народ» (1743). Це кодифікаційний акт, який систематизував чинне право Гетьманщини, закріплював процедури судочинства, підкреслював значення правових норм у регулюванні суспільних відносин.

В українській політико-правовій думці ідея правової держави яскраво прослідковувалася у Конституції Української козацької держави «Пакти і Конституції прав і вольностей Війська Запорозького» 1710 р. Ідея правової держави пронизана в змісті Конституції України 1710 р. та характеризується такими основними ознаками як верховенство права, поділ державної влади на законодавчу, виконавчу та судову, взаємна відповідальність держави і особи, гарантії прав і свобод людини, незалежність суду та ін. Ці принципи формувалися поступово в європейській політичній думці, однак у Конституції 1710 р. вони отримали чітке нормативне закріплення ще на початку XVIII ст.

Конституція України 1710 р. було своєрідним джерелом ідей правової держави, оскільки саме вона визначала основи державного устрою, прав і обов'язків влади та суспільства. Вона мала до-

говірний характер, що відображає концепцію суспільного договору, відповідно до якої влада гетьмана обмежується та підконтрольна представницьким органам.

Однією з найважливіших ознак правової держави є поділ державної влади. Цінність поділу державної влади полягає не лише в «розподілі функцій», а передусім у стримуванні зловживань і забезпеченні свободи людини. Його цінність можна зрозуміти через запобігання тиранії, взаємний контроль, захист прав людини, ефективність публічного управління, легітимність державної влади та ін. Поділ державної влади є одним із базових механізмів, який робить ідею правової держави реальною, а не декларативною. Конституція Пилипа Орлика передбачала законодавчу владу – Генеральна рада, виконавчу владу – гетьман, судову владу – Генеральний суд. Саме Конституції 1710 р. була першою в Україні та Європі конституцією держави, яка передбачила республіканську форму державного правління, систему стримувань і противаг між гілками державної влади, обмеження одноосібної влади гетьмана, унітарність державного устрою, захист соціально-економічних прав усіх верств населення в державі тощо. Це свідчить про наявність демократичного традицій українського державотворення. Вона особлива тим, що створила демократичні стандарти поділу державної влади на законодавчу, виконавчу та судову задовго до опублікування трактату Ш. Л. Монтеск'є «Про дух законів».

У Конституції 1710 р. було закріплено принцип верховенства права, за яким визначався пріоритет законів і звичаєвого права над волею правителя. Діяльність усіх органів влади повинна здійснюватися відповідно до встановлених норм. Це свідчить про формування ідеї верховенства права як основи державного устрою. Конституція 1710 р. передбачала гарантії прав і свобод людини, зокрема захист прав козацтва та інших верств населення, соціальний захист вразливих груп (вдів, сиріт), охорону власності та честі та ін. Ці положення демонструють зародження концепції прав людини та соціальної справедливості. Конституція 1710 р. проголошувала незалежність судової влади. Так, Генеральний суд виступав окремим органом, що забезпечував правосуддя незалежно від гетьмана.

Це важливий елемент правової держави, який гарантує справедливий розгляд і вирішення спірних справ. У Конституції 1710 р. важливою була ідея народного суверенітету. У ній закріплено участь представників козацтва у прийнятті рішень через Генеральну раду, що свідчить про елементи народного представництва та демократії.

Унікальність першої Української конституції також в тому, в ній вперше Українська держава зобов'язувалася дбати про захист прав людини, зокрема про матеріальні інтереси «бідного посполитого люду», «нешчасного простолюду», «убогих людей». Інакше кажучи, ставився акцент на забезпеченні та захисті державою прав людини. Конституція 1710 р. мала гуманістичний характер, що позначалося на закріпленні норм людяності в суспільстві, зокрема любові, доброти, милосердя між людьми, відстоюванні рівності, справедливості у суспільних відносинах.

Конституція України 1710 р. займає важливе значення в історії національного державотворення. Прийнята у часи Середньовіччя, де панували переважно абсолютистські монархії, вона стала найпередовішим у тогочасному європейському суспільстві державним актом, який визначав Україну як демократичну християнську республіку з виборною гетьманською владою. Конституція 1710 р. стала фундаментом для подальшого розвитку українського державотворення. Демократичні ідеї, висловлені в Конституції 1710 р., стали втіленням майже тисячолітнього державотворчого розвитку України, свідченням високого рівня національної свідомості, підтвердженням рівня її високої політичної культури і самобутності. В першій українській конституції відчутні гуманістичні та демократичні традиції. Запровадження козацьких рад свідчило, що засади парламентаризму активно розвивалися в середовищі політичних діячів Української козацької держави. Крім того, закріплення Конституцією 1710 р. засади індивідуальної відповідальності службовців за розтрату державного майна, незалежності судової гілки влади, розмежування компетенції між гетьманом та Генеральною радою, що було свідченням новаторства та демократизму в організації державної влади. Конкретні форми дер-

жавного правління в Українській козацькій державі мали розвиватися згодом. Конституція передбачала розподіл державної влади на окремі види, стану гетьманську парламентську республіку з виборним гетьманом, що відповідало українській демократичній державно-правовій традиції. Цей устрій суспільства відповідав головним постулатам конституції держави, що відрізняв її від середньовічних політико-правових актів.

Перша українська конституція 1710 р. випереджала свій час, вона була прийнята тоді, коли французькі та англійські просвітителі ще тільки приступали до розробки тих конституційних ідей, які вже були закладені в ній. Як це властиво для конституцій, вона визначала державний устрій, порядок і принципи функціонування представницьких, виконавчих та судових органів влади, виборчу систему, права й обов'язки держави, суспільства і громадян. Враховуючи проаналізовані вище основні положення Конституції 1710 р., її справедливо можна вважати першою писаною демократичною конституцією України. Уперше в історії українського державотворення у Конституції 1710 р. сформовано модель вільної і незалежної держави, заснованої на природному праві української нації на свободу і політичне самовизначення. Конституція України 1710 р. є одним із перших актів європейського конституціоналізму, зразком договірної моделі держави, важливим джерелом української політико-правової традиції. Вона закріпила принципи, які пізніше стали основою сучасних демократичних держав, зокрема поділ влади та обмеження державної влади.

Отже, Конституція 1710 р. є визначною пам'яткою української політико-правової думки, яка містить ключові елементи ідеї правової держави. Вона закріплює принципи розподілу влади, верховенства права, гарантій прав і свобод людини та обмеження державної влади. Цей документ не лише відображає високий рівень розвитку української правової думки XVIII століття, а й підтверджує вагомий внесок України у формування європейської традиції правової держави.

Яскравою сторінкою історії української політико-правової думки є Універсали Української Центральної Ради (1917–1918 рр.).

Зокрема III і IV Універсали проголошували права і свободи громадян, закладали принципи народного суверенітету, визначали напрям до демократичної державності.

Значну цінність в історії української політико-правової думки має Конституція Української Народної Республіки (1918 р. Цей документ уже прямо втілював ідеї правової держави, зокрема закріплював поділ державної влади, гарантії прав і свобод, підпорядкування держави закону.

Великий інтерес представляє Конституція Карпатської України, у якій ідея правової держави займає центральне місце й відображає прагнення створити сучасну демократичну українську державу на основі верховенства права. Карпатська Україна утворилася в умовах розпаду Чехословаччини. 15 березня 1939 р. було проголошено незалежність і прийнято Конституцію – фактично тимчасовий основний закон. Конституція проголошувала, що влада діє на основі закону, закон є обов'язковим для всіх громадян і органів держави. Це класичний принцип правової держави – пріоритет права над політичною доцільністю. За конституцією джерелом влади визнавався народ, зокрема передбачалося представницьке правління через Сойм, держава будувалася як республіка. Конституція закладала елементи поділу влади: законодавча – Сойм, виконавча – уряд (на чолі з президентом), судова – незалежні суди. Це відповідало європейській традиції правової держави. Конституція гарантувала рівність громадян перед законом, основні громадянські права (хоча детально вони не були розписані через тимчасовий характер Конституції). Конституція мала національний характер держави, зокрема українська мова визнавалася державною, держава підкреслювала свою національну ідентичність. Це поєднувало ідею правової держави з національним самовизначенням. Хоча Конституція містила найважливіші ключові елементи правової держави, її повноцінна реалізація була неможливою через швидку окупацію території Закарпаття вже в березні 1939 р. Конституція Карпатської України 1939 р. закріплювала базові принципи правової держави, орієнтувалася на європейські демократичні стандарти, поєднувала правову державу з ідеєю української

національної державності. Попри коротке існування, вона стала важливим етапом розвитку української політико-правової думки.

На особливу увагу заслуговує чинна Конституція України (1996 р.), яка у статті 1 закріпила, що Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. Сучасний етап розвитку ідеї правової держави прямо закріплює принцип верховенства права, встановлює поділ влади, гарантує широкий каталог прав людини та ін. У сучасному розумінні ідея правової держави охоплює кілька ключових засад, зокрема верховенство права (право вище за державу і владу), гарантії прав і свобод людини, поділ влади на законодавчу, виконавчу і судову, юридичну визначеність і рівність усіх перед законом, незалежність суду та ефективний контроль за владою тощо. В українській політико-правовій думці ця ідея має власну еволюцію. Вона проявлялася ще у традиціях козацького самоврядування та правових пам'яток, таких як вище згадана Конституція України 1710 р., де вже простежуються елементи обмеження влади і розподілу повноважень. У XIX–XX століттях українські мислителі, зокрема Михайло Драгоманов та Богдан Кістяківський розвивали ідеї правової держави через призму свободи, громадянського суспільства і соціальної справедливості.

У сучасній Україні ця концепція закріплена на конституційному рівні: держава проголошена правовою, а принцип верховенства права є визначальним для всієї правової системи. Водночас її реалізація залишається процесом із викликами, пов'язаними з ефективністю інститутів, судовою незалежністю та практичним забезпеченням прав людини.

Як видається, трактувати ідею правової держави доцільно у трьох взаємопов'язаних вимірах: історичному як результат тривалого розвитку політико-правових ідей; теоретичному як модель організації державної влади, обмеженої правом; практичному – як реальний стандарт функціонування сучасної демократичної держави. Її сутність можна звести до простої, але вимогливої формули: держава існує для людини, діє в межах права і не може стояти над ним.

Важливість Міжнародної наукової конференції «Ідея правової держави в українській та світовій політико-правовій думці:

історія і сучасність» визначається тим фактом, що вона відбувається в умовах війни росії проти України. Вже четвертий рік, як російський агресор розпочав злочинне повномасштабне вторгнення в Україну. Цей напад став кульмінацією загарбницької війни, яку російська федерація розпочала одинадцять років тому з окупації Криму. Відтоді Україна та її народ героїчно відстоює своє право на державну незалежність, на власний європейський вектор розвитку та мирне майбутнє. В своїй боротьбі український народ ціною життя своїх синів і дочок платить за свободу і незалежність як власної держави, так і за безпеку світового співтовариства. Сьогодні, ми низько схиляємо голови перед подвигом наших патріотів і дякуємо кожному захиснику та захисниці, які виконують бойові завдання та щоденно, крок за кроком, наближають нашу перемогу. Присутні висловили вдячність воїнам і вшанували хвилиною мовчання пам'ять тих, хто віддав своє життя за волю, свободу і незалежність України.

Міжнародна наукова конференція організована і проведена 14 травня 2026 р. з ініціативи кафедри історії держави, права та політико-правових учень юридичного факультету Львівського національного університету імені І. Франка. Вона є непересічною подією у науковому середовищі українських вчених-правників та має надзвичайно важливе значення, оскільки ідея правової держави має багатовікову історію розвитку від класичних античних уявлень про справедливість і законність до сучасних концепцій конституціоналізму, прав людини та ефективного врядування. Українська правова традиція, сформована під впливом європейської правової культури, водночас зберігає власну ідентичність і глибокі історичні корені, що потребують подальшого наукового осмислення.

Сучасний етап розвитку правової науки і державотворчих процесів зумовлює особливу актуальність глибокого осмислення ідеї правової держави – однієї з фундаментальних категорій політико-правової думки. В умовах глобальних трансформацій, викликів демократичним інституціям, а також триваючих процесів утвердження верховенства права в Україні, звернення до історичних витоків цієї ідеї та її сучасних інтерпретацій набуває не лише теоретичного, а й безпосереднього практичного значення.

Під час роботи конференції її учасники обговорили актуальні питання про зародження, становлення і розвиток ідеї правової держави в українській та світовій правовій думці, про розбудову і утвердження правової держави у сучасній Україні, однак усе це розглядалося крізь призму війни, яка триває в нашій країні. Переконали, що учасники конференції мають важливий досвід і напрацювання, якими можуть поділитися, і це сприятиме подальшому розвитку наукових досліджень за відповідним напрямом. Нам належить давати приклад для молоді, яка небайдужа до сучасних проблем правової держави, а також чути студентство, щоб будувати правову державу. Приємно, що до заходу долучилися вчені-юристи з Республіки Польща, фахівці з різних українських університетів, академій, інститутів зокрема й онлайн, що свідчить про актуальність і значущість тематики конференції. Хочу подякувати науковцям за те, що подали тези, на конференції відбулося обговорення дуже актуальних тем, які турбують українське суспільство.

Міжнародна конференція об'єднує провідних учених-юристів, дослідників історії держави і права, теоретиків права та фахівців у галузі політико-правових учень з українських і польських університетів. Особливо цінною є участь науковців із юридичного факультету Жешувського університету (Республіка Польща) та факультету права і адміністрації Ломжинської академії (Республіка Польща), що засвідчує високий рівень міжнародної наукової співпраці та відкриває нові перспективи для порівняльно-правових досліджень і академічного діалогу.

Матеріали, представлені у цьому збірнику, відображають широкий спектр наукових підходів до розуміння правової держави, її генези, еволюції та сучасного стану. Учасники конференції аналізують класичні та новітні концепції, досліджують взаємозв'язок права і держави, роль судової влади, проблеми реалізації принципу верховенства права, а також виклики, що постають перед сучасними правовими системами.

Переконали, що наукові дискусії, започатковані в межах цієї конференції, сприятимуть поглибленню теоретичних знань, розвитку міждисциплінарних підходів та виробленню практичних рекомендацій для вдосконалення важливих інститутів правової

держави. Особливо важливою є інтеграція української правової науки у європейський науковий простір, що забезпечується, зокрема, через такі міжнародні наукові заходи.

Висловлюю щирю вдячність усім учасникам конференції за їхній внесок у розвиток української юридичної науки, організаторам – за високий рівень підготовки заходу, а також партнерам із польських університетів за плідну співпрацю. У цьому сенсі Міжнародна наукова конференція має практичне значення. Вона дає можливість спрогнозувати, в якому напрямі сьогодні повинні розвиватися національне державотворення; дозволяє відповісти на питання, якими сьогодні нерідко спекулюють: чи маємо ми, українці, власний багатовіковий державотворчий досвід, політико-правові основи, сталі правові традиції державотворення, чи існує неперервність українського державотворчого процесу. Ця наукова конференція зорієнтована на те, щоб допомогти, насамперед студентам юридичного та інших факультетів вищих навчальних закладів України зайняти міцну громадянську і державницьку позицію у розбудові демократичної та правової держави. І звернення до історичного досвіду становлення, розвитку і реалізації ідеї правової держави є запорукою гідного майбутнього України.

Ігор Бойко

*Голова редакційної колегії
доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри історії держави,
права та політико-правових учень
юридичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка*

МІСЦЕ І РОЛЬ СУДОВОЇ ВЛАДИ У ПОБУДОВІ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНІ

Іван Ковальчук

*доктор філософії у галузі права, старший викладач
кафедри суспільно-політичних наук
Вінницького національного технічного університету
e-mail: ivankovalchuk@vntu.edu.ua
(Україна, м. Вінниця)*

Побудова правової держави є одним із ключових напрямів розвитку сучасної України. Центральне місце в цьому процесі займає судова влада, яка покликана забезпечувати верховенство права, захист прав і свобод людини та громадянина, а також підтримувати баланс між гілками державної влади. У контексті демократичних трансформацій роль судової системи суттєво зростає, адже саме вона виступає гарантом законності й справедливості.

У чинній Конституції України судовій владі присвячений 8 розділ, який має назву «Правосуддя». В цьому розділі викладено основні засади здійснення правосуддя в Україні. У той же час аналіз норм цього розділу Основного Закону України свідчить про ототожнення у ньому понять «правосуддя» і «судова влада», що на думку відомих вчених правознавців І. С. Гриценка та М. А. Погорецького, є необґрунтованим. Таке ототожнення негативно позначається на розумінні судової влади як однієї із гілок влади в Україні, на розробці теоретичних засад функціонування судової системи України, а також на практичній діяльності правозастосовних органів. Законом України «Про судоустрій та статус суддів» визначено правові засади організації судової влади та здійснення правосуддя в Україні. У ст. 1, яка має назву «Судова влада», закріплено лише основні засади її організації, а також посилання на конституційні засади поділу влади в Україні. Цілком погоджуємося з І. С. Гриценком та М. А. Погорецьким, що судова влада – це самостійна гілка влади, яка належить судам, що утворюють єдину судову систему, єдність якої забезпечується єдиними засадами організації

та діяльності судів, головними завданнями якої є вирішення на основі закону соціальних конфліктів між державою та громадянами, самими громадянами, громадянами та юридичними особами; юридичними особами між собою; контроль за конституційністю законів; захист прав громадян в їх відносинах з органами виконавчої влади та посадовими особами, контроль за додержанням прав громадян при розслідуванні злочинів та проведенні оперативно-розшукової діяльності, встановлення найбільш значущих юридичних фактів.

Судова влада належить до сфери суспільних відносин і тому її соціальна роль полягає в забезпеченні панування права, в тому числі й щодо держави. Усі громадяни, їх організації та об'єднання, державні та муніципальні органи, у тому числі і вищі органи влади й управління, зобов'язанні виконувати рішення судів. Судова влада як самостійна гілка державної має низку характерних ознак, зокрема незалежність, виключність, обов'язковість судових рішень та процесуальна форма здійснення. Судова влада функціонує на основі принципів законності, рівності всіх перед законом і судом, гласності та забезпечення права на справедливий суд.

Судова влада є основою правової держави, яка передбачає панування права в усіх сферах суспільного життя. У цьому контексті судова влада виконує фундаментальну роль, оскільки саме через неї реалізується принцип верховенства права. Суд виступає арбітром у конфліктах між громадянами, між громадянами і державою, а також між різними органами влади. Крім того, судова система забезпечує контроль за законністю дій органів виконавчої та законодавчої влади. Це сприяє недопущенню зловживання владою та гарантує дотримання конституційних норм.

Судова система України перебуває в процесі реформування, що зумовлено необхідністю підвищення її ефективності, незалежності та довіри з боку суспільства. Основними проблемами залишаються недостатній рівень довіри громадян до судів, випадки політичного впливу на суддів, корупційні ризики, затягування розгляду справ та ін. Разом із тим, останні роки характери-

зуються впровадженням важливих реформ, спрямованих на оновлення суддівського корпусу, підвищення прозорості судових процедур та запровадження електронного судочинства.

Однією з найважливіших функцій судової влади є захист прав і свобод людини. Роль судової влади в Україні є ключовою для реального, а не декларативного захисту прав і свобод людини. Вона виступає як незалежний арбітр між громадянином, державою та іншими особами. Суди розглядають справи, де порушені права людини (цивільні, кримінальні, адміністративні), і ухвалюють рішення щодо їх відновлення. Кожен має право звернутися до суду, якщо його права порушено. Суд може визнати незаконними рішення, дії чи бездіяльність органів влади. Це особливо важливо для стримування зловживань з боку чиновників. Принципи рівності сторін, змагальності, відкритості процесу і незалежності суддів гарантують чесний розгляд справи. Суд виступає останньою інстанцією, до якої може звернутися громадянин у разі порушення його прав. Особливе значення має доступність правосуддя, яка включає можливість кожного звернутися до суду, отримати справедливий розгляд справи у розумні строки та виконання судового рішення.

Суди застосовують і тлумачать норми права, що допомагає забезпечити їх однакове розуміння і застосування. Зокрема, Конституційний Суд України перевіряє, чи відповідають закони Конституції, і може визнавати їх неконституційними, якщо вони порушують права людини. Після використання всіх національних засобів захисту громадяни можуть звернутися до Європейський суд з прав людини, рішення якого є обов'язковими для України. З цього випливає, що судова влада є важливим механізмом, який забезпечує верховенство права. Без ефективних і незалежних судів права і свободи людини залишалися б лише формальністю. Якщо судова система працює належно, громадяни мають реальний інструмент захисту від несправедливості.

У правовій державі судова влада функціонує у взаємодії з законодавчою та виконавчою гілками, проте зберігає свою незалежність. Така система стримувань і противаг дозволяє уникнути кон-

центрації влади в одних руках і забезпечує демократичний характер державного управління. Суди мають повноваження визнавати незаконними акти органів влади, що суперечать законам або Конституції. Це підсилює роль судової влади як гаранта законності.

Подальший розвиток судової влади в Україні пов'язаний із завершенням судової реформи, посиленням незалежності суддів, удосконаленням процедур добору кадрів та підвищенням рівня правової культури населення. Важливим є також впровадження міжнародних стандартів правосуддя та зміцнення довіри громадян до судової системи.

Отже, судова влада відіграє ключову роль у побудові правової держави в сучасній Україні. Вона забезпечує реалізацію принципу верховенства права, захист прав людини та баланс між гілками влади. Незважаючи на наявні проблеми, поступові реформи створюють передумови для формування ефективної, незалежної та справедливої судової системи, яка стане надійною основою демократичного розвитку держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гриценком І. С., Погорецький М. А. Судова влада в Україні: до визначення поняття. URL: https://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2012/2_2012/06.pdf
2. Макаренко Н. Судова влада // Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. Київ: Парламентське видавництво, 2011. С.697.
3. Органи судової влади // Юридична енциклопедія : [у 6 т.] / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. Київ : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2002. Т. 4 : Н – П. 720 с.
4. Судова влада // Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / О. В. Петришин (відп. ред.) та ін. 2017. Т. 3 : Загальна теорія права. С. 762.
5. Судова влада. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>.

Редколегія випуску:

Бойко Ігор Йосипович (голова), доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри історії держави, права та політико-правових учень юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка;

Бурдін Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка;

Кобилецький Микола Мар'янович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного та фінансового права юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка;

Тищик Борис Йосипович, кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри історії держави, права та політико-правових учень юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка, заслужений юрист України;

Ригіна Олена Михайлівна, доктор юридичних наук, доцент кафедри історії держави, права та політико-правових учень юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка;

Кольбенко Андрій Володимирович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри історії держави, права та політико-правових учень юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка;

Шевчук Ліліана Едуардівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри історії держави, права та політико-правових учень юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка;

Моряк-Протопопова Христина Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри історії держави, права та політико-правових учень Львівського національного університету імені Івана Франка, заступник декана юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка;

Бедрій Мар'ян Миронович, кандидат юридичних наук, доцент кафедри історії держави, права та політико-правових учень Львівського національного університету імені Івана Франка;

Гутів Богдан Ігорович, доктор філософії у галузі права, доцент кафедри історії держави, права та політико-правових учень юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка;

Олійник Юрій Вадимович, доктор філософії у галузі права, доцент кафедри історії держави, права та політико-правових учень юридичного факультету Львівського національного університету імені Івана Франка.

Наукове видання

ІДЕЯ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ В УКРАЇНСЬКІЙ ТА СВІ-
ТОВІЙ ПОЛІТИКО-ПРАВОВІЙ ДУМЦІ:
ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

Збірник матеріалів
Міжнародної наукової конференції

14 травня 2026 р.

м. Львів

Формат 60x90/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Гарнітура: Cambria; Gabriola/Candara. Ум. друк. арк. 14,7.
Наклад 100 прим.

Видавець та виготовлювач:
Львівський національний університет імені Івана Франка,
вул. Університетська, 1, м. Львів, 79000.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції.
Серія ДК №3059 від 13.12.2007 р.

М 42

Ідея правової держави в українській та світовій політико-правовій думці: історія і сучасність: збірник матеріалів Міжнародної наукової конференції (м. Львів, 14 травня 2026 р.) / І.Й. Бойко (голова редколегії), Ю.В. Олійник (відп. секр.). – Львів, 2026. – 328 с.

УДК 340.12:342.22(477)(091)(063)